

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg
 - Definitieve goedkeuring en machtiging tot ondertekening

Samenvatting

Vlaanderen heeft sinds 7 april 1998 een samenwerkingsakkoord rond slachtofferzorg. Daarin wordt omschreven hoe de verschillende diensten op de verschillende bevoegdheidsniveaus die taken opnemen naar slachtoffers toe, moeten samenwerken. Na 25 jaar dringt een actualisatie en optimalisatie van dit samenwerkingsakkoord zich op. Zo wordt in het nieuwe samenwerkingsakkoord bijvoorbeeld rekening gehouden met de bevoegdheidsoverdracht van de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen in het kader van de zesde staatshervorming. Daarnaast wordt ook het slachtoffer zoveel mogelijk centraal gezet. De beleving van het slachtoffer staat centraal in de afspraken die gemaakt worden rond de samenwerking van de verschillende diensten. Het samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg tussen de bevoegde diensten van de Federale staat en de Vlaamse Gemeenschap is gericht op structurele samenwerking inzake slachtofferzorg op het Nederlandse taalgebied.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

- Beleidsveld Justitie en Handhaving binnen het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie;
- Beleidsveld Welzijn, Gezondheids- en Woonzorg binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De basisrechten van slachtoffers zijn ingeschreven in de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad.

////////////////////////////////////

Andere Europese teksten die ernaar streefden het slachtofferbeleid te verstevigen:

- de Richtlijn 2004/80/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de schadeloosstelling van slachtoffers van misdrijven;
- de Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad;
- het Verdrag van de Raad van Europa van 25 oktober 2007 inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik;
- het Verdrag van de Raad van Europa van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld;
- de Richtlijn 2017/541 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad en tot wijziging van Besluit 2005/671/JBZ van de Raad.

Het beoogde doel van het hernieuwde samenwerkingsakkoord is tot een verbeterde structurele samenwerking te komen ten gunste van slachtoffers tussen de verschillende machtsniveaus die belast worden met het slachtofferbeleid en om een blijvende aandacht te besteden aan een gecoördineerde en kwaliteitsvolle begeleiding voor slachtoffers.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorliggend akkoord werd onderhandeld door de afgevaardigden van de bevoegde overheden van Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap.

Het ontwerp van het samenwerkingsakkoord werd een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 maart 2023. Na het advies van de CC GPI, de VTC, de Vlaamse Raad WVG, de Adviesraad van Burgemeesters, de COC, de GBA, het College van hoven en rechtbanken en het College van procureurs-generaal werd het samenwerkingsakkoord een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 juli 2023. Het samenwerkingsakkoord werd op 7 juli 2023 ondertekend.

De Raad van State verstreekt advies nr. 74.193/VR op 28 september 2023. Hierna wordt aangegeven op welke wijze werd tegemoetgekomen aan de elementen uit het advies:

- De Raad stelt dat in artikel 6, §2, en artikel 37, 1°, van het samenwerkingsakkoord geen verordenende bevoegdheid kan worden toegekend aan de Vlaamse commissie Slachtofferzorg om het referentiedocument op te stellen, gezien het verlenen van verordenende bevoegdheid in beginsel niet in overeenstemming is met de algemene publiekrechtelijke beginstelen omdat geraakt wordt aan het beginsel van de eenheid van de verordenende macht en een rechtstreekse parlementaire controle ontbreekt. Ter verwerking van dit advies werd in artikel 6, §2, tweede lid, van het samenwerkingsakkoord en in artikel 6, zesde lid, van de memorie van toelichting toegevoegd dat het referentiedocument door de commissie wordt voorgelegd aan de bevoegde overheden ter goedkeuring, die zo nodig het document kunnen bijsturen. Gezien artikel 37, 1°, van het samenwerkingsakkoord enkel verwijst naar artikel 6, §2, van het samenwerkingsakkoord, werd dit artikel niet verder aangepast.
- De Raad van State stelt dat in artikel 14 van het samenwerkingsakkoord de tekst moet vervolledigd worden met de verduidelijking die in de toelichting bij het artikel is opgenomen, zodat het duidelijk is dat het niet gaat om persoonsgegevens. Ter verwerking van dit advies werd een derde lid toegevoegd aan artikel 14 van het samenwerkingsakkoord, dat de tekst uit de memorie van toelichting overneemt en bepaalt dat het gaat om geanonimiseerde en gegeneraliseerde gegevens, waardoor de algemene verordening gegevensbescherming niet van toepassing is.
- De Raad van State stelt dat het niet duidelijk is of de opsomming in artikel 18, §3, 1°, van het samenwerkingsakkoord limitatief is en dat, gelet op het legaliteitsbeginsel, de opsomming

//

het Vlaams Expertisecentrum voor Kinder mishandeling betrokken. Deze overlegstructuren komen hierdoor de laagdrempeligheid van hulpverlening naar minderjarigen toe, ten goede. Er wordt verder voorzien in een proactief, outreachend en aanklampend aanbod, met als gevolg dat ook kinderen en jongeren de blijvende aandacht verkrijgen.

Opdat de betrokken diensten slachtofferzorg voldoende oog hebben voor de specifieke behoeften van kwetsbare slachtoffers zoals het minderjarige slachtoffer, voorziet het ontwerp tot slot dat de overheden moeten investeren in gespecialiseerde en voortgezette opleidingen voor specifieke doelgroepen zoals minderjarige slachtoffers.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de rechtspositie van kinderen. Kinderen en jongeren hebben vanuit het Kinderrechtenverdrag van 20 november 1989 recht op bijzondere zorg en bijstand. Ook in de context van het samenwerkingsakkoord worden zij aanzien als kwetsbare doelgroep. Omdat ze een groter risico lopen op (secundaire) victimisatie, is het dan ook essentieel dat de noden en rechten van kindslachtoffers gerespecteerd worden. Eén van de uitgangspunten van het samenwerkingsakkoord, is daarom ook de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten (kortweg de slachtofferrichtlijn). Overweging 14 van deze richtlijn, die gebaseerd is op artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag, stelt dat het belang van het kind voorop moet staan, en stelt dat kindslachtoffers moeten beschouwd worden en behandeld worden als personen die de rechten in de richtlijn ten volle moeten kunnen genieten. De slachtofferrichtlijn beschouwt kinderen altijd als kwetsbare slachtoffers, vooral zij die lijden onder secundaire en herhaalde victimisering, intimidatie of wraak. Daarom moeten kinderen en jongeren kunnen genieten van specifieke bescherming, belangenbehartiging en passende ondersteuning krijgen van gespecialiseerde hulporganisaties die hun hulp aanbieden op basis van een individuele beoordeling. Dit sluit eveneens aan bij artikel 8 van het facultatief protocol over kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie van 25 mei 2000 bij het Kinderrechtenverdrag. Ook binnen de uitwerking van het samenwerkingsakkoord zal het belang van het kind vooropgesteld worden, in overeenstemming met het gelijkgestelde basisbeginsel van het Kinderrechtenverdrag en de overwegingen van de slachtofferrichtlijn. Er wordt eveneens rekening gehouden met hun specifieke noden en behoeften en met de mogelijkheid voor kinderen en jongeren om voornoemde rechten uit te oefenen, zoals hiervoor reeds uiteengezet.

Er zou in dit opzicht kunnen geopteerd worden voor het afsluiten van een bijkomend specifiek samenwerkingsakkoord omtrent de minderjarige slachtoffers. Indien voor deze keuze zou worden gekozen, moet dit eerst worden afgetoetst met experts op het vlak van kinderrechten (bijvoorbeeld het Kinderrechtencommissariaat, het Vertrouwenscentrum voor Kindermishandeling of Cachet). Echter dient het huidige samenwerkingsakkoord als voldoende basis om de specifieke noden en behoeften van minderjarige slachtoffers in rekening te brengen. Er wordt immers, zoals hiervoor vermeld, onder andere voorzien om te investeren in gespecialiseerde en voortgezette opleidingen voor de specifieke doelgroep van minderjarigen, overlegstructuren waarbij het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling betrokken is en steeds rekening gehouden met het belang van het kind en diens omgeving.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor meer toelichting bij de inhoud van het akkoord, verwijzen we naar de artikelsgewijze bespreking in de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van samenwerkingsakkoord (als bijlage).

